OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

25. jaanuar 2012,

Kreeka poolt teraviljatootjatele ja teravilja koguvatele kooperatiividele antud abi kohta

SA 27354 (C 36/10) (ex NN 3/10, ex CP 11/09)

(teatavaks tehtud numbri K(2011) 9335 all)

(Ainult kreekakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2012/320/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt aluslepingu ([1]) artikli 108 lõike 2 esimesele lõigule ja võttes arvesse nende märkusi

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

(1) 18. novembril 2008 laekus komisjonile e-posti teel teave abi kohta, mida Kreeka on väidetavalt andnud teraviljatootjatele ja teravilja koguvatele põllumajanduskooperatiivide liitudele. Abi on väidetavalt antud intressivabade laenude kujul. Oma 21. novembri 2008. aasta kirjaga palus komisjon Kreeka ametiasutustel anda kõnealuse abi kohta teavet.

(2) 24. novembri 2008. aasta kirjaga palus komisjon kaebuse esitajal esitada täidetud kaebuse vorm. See laekus komisjonile 8. jaanuaril 2009.

(3) Kuna Kreeka ametiasutused ei olnud selleks ajaks komisjoni 21. novembri 2008. aasta kirjale vastanud, saatis komisjon pärast kaebuse vormi laekumist neile 23. jaanuaril 2009 teise kirja, paludes kõne all oleva meetme kohta teavet. Kreeka ametiasutused ei vastanud kirjas määratud tähtajaks, mistõttu komisjon saatis neile 24. märtsil 2009 meeldetuletuse.

(4) 14. mail 2009 saatsid Kreeka ametiasutused komisjonile kirja, mis sisaldas kaebuse aluseks oleva abi kohta väga vähe teavet. 11. juunil 2009 palus komisjon teist korda Kreeka ametiasutustel anda väidetava riigiabi kohta teavet, esitades selle kohta täpsemaid küsimusi.

(5) 20. juulil 2009 palusid Kreeka ametiasutused kõnealuse teabe esitamise tähtaja pikendamist 30. augustini 2009. Komisjon rahuldas selle palve oma 23. juuli 2009. aasta kirjaga. Kreeka ametiasutused palusid 1. septembril 2009 e-posti teel tähtaega veel ühe kuu võrra pikendada. Komisjon pikendaski seda teist korda 14. septembri 2009. aasta kirjaga kuni 30. septembrini 2009.

(6) Rohkem kui kaks kuud pärast määratud tähtaega ei olnud komisjon ikka veel Kreeka ametiasutustelt vastust saanud, mistõttu ta saatis neile 1. detsembril 2009 meeldetuletuse, andes kõnealuse teabe esitamiseks ühe kuu. Meeldetuletuses juhtis komisjon Kreeka ametiasutuste tähelepanu sellele, et ettenähtud aja jooksul vastamata jätmise korral peab komisjon esitama teabenõude vastavalt nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) ([2]) (*) artikli 10 lõikele 3. Peale selle kanti juhtum 26. jaanuari 2010. aasta seisuga teatamata abimeetmete registrisse numbriga NN 3/10.

([1]) ELT C 90, 22.3.2011, lk 11.

([2]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

(*) Hiljem EÜ asutamislepingu artikkel 88. Alates 1. detsembrist 2009 asendati EÜ asutamislepingu artiklid 87 ja 88 Euroopa Liidu toimimise lepingu vastavate artiklitega 107 ja 108.

(7) Kreeka ametiasutused jätsid taas komisjoni määratud tähtajaks vastamata. Seepärast võttis komisjon 10. märtsil 2010 määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 10 lõike 3 alusel vastu otsuse, mis kohustab Kreeka ametiasutusi nõutavat teavet esitama.

(8) Kreeka ametiasutused vastasid 19. märtsil 2010. Nad väitsid, et nad olid vastanud komisjoni 1. detsembri 2009. aasta kirjale 9. veebruaril 2010. 17. mail 2010 saatis komisjon Kreeka ametiasutustele mitu täiendavat küsimust. Ühtlasi palus ta Kreeka ametiasutustelt tõendit kirja kohta, mille nad olid väidetavalt saatnud 9. veebruaril 2010. Vahepeal sai komisjon kaebuse esitajalt kõnealuse abi kohta täiendavat teavet. Seepärast saatis ta 18. juunil 2010 Kreeka ametiasutustele veel ühe kirja, andes neile sellega võimaluse uut teavet kommenteerida. Kreeka ametiasutused vastasid komisjoni 17. mai 2010. aasta kirjale, kuid ilma tõendita oma 9. veebruari 2010. aasta kirja kohta. 30. septembril 2010 vastasid Kreeka ametiasutused komisjoni 18. juuni 2010. aasta kirjale.

(9) 15. detsembri 2010. aasta kirjaga teatas komisjon Kreekale oma otsusest algatada kõnealuse abi suhtes aluslepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus. 21. jaanuari 2011. aasta kirjaga esitasid Kreeka ametiasutused oma märkused komisjoni 15. detsembri 2010. aasta otsuse kohta. Komisjon saatis 5. mail 2011 Kreeka ametiasutustele mõned täiendavad küsimused, millele need vastasid 6. juunil 2011.

(10) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([3]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama kõnealuse meetme kohta märkusi. Komisjon sai märkused ühelt huvitatud isikult, kelle väitel on kõnealused meetmed ebaseaduslikud. Need märkused edastati Kreeka ametiasutustele, kes esitasid oma märkused 1. detsembril 2011.

II. **ABI ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS**

II.1. **Kaebus**

(11) 18. novembril 2008 laekus komisjonile e-posti teel teave abi kohta, mida Kreeka on väidetavalt andnud teraviljatootjatele ja põllumajanduskooperatiivide liitudele. Kaebuse kohaselt anti teraviljasektoris põllumajanduskooperatiivide liitudele abi intressivabade laenude kujul summas 150 miljonit eurot.

([3]) Vt joonealune märkus 1.

II.2. **Taust**

(12) Kreeka ametiasutuste esitatud teabe kohaselt külvasid Kreeka põllumajandustootjad 2008. aastal maisi 60 000 hektarit rohkem kui eelnenud aastal. Selle tõttu kujunes maisisaak oluliselt suuremaks ja hinnad hakkasid langema. Sama juhtus nisuga. Selle ja majanduskriisi tõttu otsustas Kreeka valitsus oma viljakasvatajaid toetada.

(13) Kreeka ametiasutuste väitel anti toetus tootjaorganisatsioonidele, s.o põllumajanduskooperatiivide liitudele. Nendel ei olnud piisavalt vahendeid, et toetada põllumajandustootjate sissetulekuid, ega finantskriisi tõttu võimalusi hankida neile laene finantsturgudelt. Lisaks väitsid Kreeka ametiasutused, et kui kooperatiivid oleksid kogutud teravilja 2008. aasta talvel ära müünud, oleksid hinnad oluliselt langenud ja tootjad kandnud märkimisväärset kahjumit. Seega, et vältida teravilja hindade langust ja tagada põllumajandustootjatele minimaalne sissetulek, otsustas Kreeka valitsus anda põllumajanduskooperatiivide liitudele ja nende kaudu tootjatele (kes tarnisid oma toodangut kooperatiividele) abi riigigarantii ja intressitoetusega laenu kujul. Kreeka ametiasutuste väitel antaks põllumajanduskooperatiivide liitudele antud laenu summad edasi tootjatele teravilja vastu, mille liidud ostsid või said 2008. aastal. Kuna kriis teraviljaturul venis pikemaks, pikendasid Kreeka ametiasutused laenude tagasimaksmise tähtaega 30. septembrini 2010.

II.3. **Meede**

(14) Kreeka ametiasutused võtsid abi jõustamiseks vastu mitu otsust.

(15) Kreeka majandus- ja rahandusministri 8. detsembri 2008. aasta otsuses nr 56700/B.3033 sätestatakse muu hulgas järgmist:

„Artikkel 1. Käesolevaga kiidetakse heaks nende laenude intressitoetus, mille finantsasutused on 2008. aastal andnud või annavad Kreeka põllumajanduskooperatiivide liitudele ja esmastele põllumajanduskooperatiividele, et maksta tootjatele 2008. aastal ostetud või saadud teravilja eest. Kõnealuseid laene toetatakse alates nende andmise kuupäevast. […]

Artikkel 3. Kõnealuste laenude tähtaeg kestab alates andmiskuupäevast kuni tagasimaksmise kuupäevani, mis on hiljemalt 30. septembril 2009. […]"

(16) Kreeka majandus- ja rahandusministri 9. detsembri 2008. aasta otsuses nr 2/88675/0025 sätestatakse muu hulgas järgmist:

„1) Kreeka riik annab 100-protsendise garantii laenudele, mille finantsasutused annavad Kreeka põllumajanduskooperatiivide liitudele ja esmastele põllumajanduskooperatiividele, et maksta tootjatele 2008. aastal ostetud või saadud teravilja eest vastavalt seaduse nr 2322/1995 sätetele. Finantsasutuste poolt 2008. aastal põllumajanduskooperatiivide liitudele ja esmastele põllumajanduskooperatiividele teravilja ostuks antud laenude suhtes kohaldatakse käesoleva otsuse sätteid alates nende andmise kuupäevast. Antud või antavate laenude summa ei tohi ületada 150 miljonit eurot. […]

3) […] Laenu tagastamata osa tähtajaks tagasi maksmata jätmise korral loetakse vastav summa tasumisele kuuluvaks. Riigigarantiiga nõuete hüvitamiseks peavad pangad esitama majandus- ja rahandusministri 4. jaanuari 2006. aasta otsuses nr 2/478/0025 (Kreeka Valitsuse Teataja, II seeria, nr 16, 13.1.2006) täpsustatud tõendid kolme kuu jooksul pärast laenu tagasimaksetähtaega."

(17) Majandus- ja rahandusministri 29. septembri 2009. aasta otsusega nr 46825/B.2248 ja 2. oktoobri 2009. aasta otsusega nr 2/69591/0025 pikendati laenude tagasimaksmise tähtaega 30. detsembrini 2010.

(18) Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministri 9. detsembri 2008. aasta otsusega nr 8264 nähti ette 150 miljoni euro jaotamine 57 põllumajanduskooperatiivide liidule. Otsuses viidati ka valitsuskomisjoni 12. novembri 2008. aasta otsusele, mis käsitles laenude andmist põllumajanduskooperatiivide liitudele ja nende liikmetele summas 150 miljonit eurot.

(19) Kreeka ametiasutuste 19. märtsi 2010. aasta kirja kohaselt andis kõik kõnealused laenud (peale ühe) Kreeka Põllumajanduspank (edaspidi „ATE pank"). Kreeka ametiasutused lisasid, et riigi poolt teraviljasektoris antud intressitoetus ja laenugarantii olid vajalikud selleks, et tulla toime 2008. aasta hinnalangusega, mis oli tingitud teravilja ületootmisest Kreekas. Nimetatud kirjas avaldasid Kreeka ametiasutused arvamust, et nii väikest riigigarantiiga laenuvõimalust ei saa pidada riigiabiks, kuna see ei moonuta ega ohusta konkurentsi ega mõjuta liikmesriikidevahelist kaubandust. Nad lisasid, et üksikud tootjad said kõnealusest meetmest minimaalselt kasu.

(20) ATE panga ja põllumajanduskooperatiivide liitude vahelise laenulepingu (edaspidi „laenuleping") artikli 1 kohaselt tohtis laenuvõtja ATE panga laenu kasutada ainult 2008. aastal toodetud teravilja ostmiseks või vastuvõtmiseks.

(21) Laenutingimuste kohta väitsid Kreeka ametiasutused, et laenu intressimäär oli sama mis Kreeka 12-kuulistel riigivõlakirjadel (emiteeritud vahetult enne intressiarvestuse alguskuupäeva) pluss 30 %. Nad lisasid, et ATE panga ja põllumajanduskooperatiivide liitude vahelises laenulepingus on tingimus, mis tõestab, et laen ei sisalda riigiabi. See tingimus oli järgmine: „Laenuvõtja kohustub käesolevaga sõlmima Kreeka riigiga, keda käesoleva lepingu kohaldamisel esindab pank, enne laenu väljamaksmist lepingu garantii kohta toodetele, saadustele ja muule vallasvarale, mille laenuvõtja ostab käesoleva laenuga, ja kogu muule varale, mis on tema omandis või valduses, vastavalt seaduse nr 2844/2000 sätetele." Seega esitavad hoopis põllumajanduskooperatiivide liidud laenu abil ostetud toodete kohta garantii riigile (keda esindab ATE pank).

(22) Otsuse nr 2/21304/0025 võttis aserahandusminister vastu 26. oktoobril 2010. Otsuses sätestati järgmist:

„A. Kreeka põllumajanduskooperatiivide liidud ja esmased põllumajanduskooperatiivid, kes on asemajandus- ja rahandusministri praegu kehtiva 9. detsembri 2008. aasta otsuse nr 2/88675/0025 alusel saanud Kreeka riigigarantiiga laene, võivad 30. septembri 2010. aasta seisuga nimetatud otsuse alusel saadud Kreeka riigigarantiiga laenud tagasi maksta järgmiselt:

laenu kogukestus on viis aastat, kusjuures tagasimaksmine (põhisumma ja intressid) toimub poole aasta kaupa, esimene osamakse tuleb teha 30. märtsil 2011 ja viimane 30. septembril 2015.

Peale selle maksab iga laenuvõtja Kreeka riigile kuni laenu tagasimaksetähtajani „safe-harbour"-preemiat 2 % laenu tagasimaksmata osalt. Esimene preemia kuulub tasumisele esimese osamakse tegemisel 30. märtsil 2011.

Teraviljasektoris olemas olevad garantiid Kreeka riigi kasuks tühistatakse käesolevaga.

Laenu intressimäär on sama, mida iga finantsasutus kasutab sama liiki laenude puhul. […]"

III. KREEKA MÄRKUSED

(23) Oma 21. jaanuari 2011. aasta vastuses väitsid Kreeka ametiasutused, et nii kõnealuste laenude intressitoetust kui ka riigigarantiid tuleb käsitleda komisjoni teatise „Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" ([4]) (edaspidi „ajutine raamistik") valguses. Täpsemalt väitsid nad, et kõnealused laenud anti 2008.–2009. aasta majandus- ja finantskriisi ajal ning need olid mõeldud selle kriisiga toimetulekuks.

(24) Samuti väitsid nad, et kuna laenude lõppsaajaid (kooperatiivide liikmeid) oli väga palju, oli intressivaba laenu kasu iga laenusaaja jaoks nii väike, et seda ei saanud pidada moonutusi tekitavaks.

(25) Lisaks väitsid Kreeka ametiasutused, et iga laenuvõtja kohustus maksta vastavalt ministri 26. oktoobri 2010. aasta otsusele nr 2/21304/0025 2 % kindlustusmakseks tõestab, et laen ei sisaldanud riigiabi.

(26) 1. detsembri 2011. aasta kirjas kordasid Kreeka ametiasutused mitut väidet, mille nad olid esitanud nende meetmete rakendamise vajaduse ja põhjuste menetlemise ajal. Nad väitsid ka, et ministri 26. oktoobri 2010. aasta otsus nr 2/21304/0025 ja intressimäära kohaldamine laenude tagasimaksmisel (mis oli sama, mida iga finantsasutus kasutab sama liiki laenude puhul) näitab, et intressitoetus ei kujutanud endast riigiabi. Nad lisasid, et alates 2009. aastast kuni 28. novembrini 2011 olid riigi antud intressitoetused kokku 7 762 113,00 eurot.

IV. ABI HINDAMINE

IV.1. Abi olemasolu aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

(27) Aluslepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(28) Enne, kui asuda hindama, kas kõnealune meede vastab aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimustele, soovib komisjon märkida, et meetmel on kaks aspekti, mida tuleks nimetatud sätte valguses hinnata: a) intressitoetus ja b) riigigarantii.

IV.1.1. *Intressitoetus*

(29) Kreeka riigi poolt ministri 8. detsembri 2008. aasta otsusega nr 56700/B.3033 kooperatiividele antud intressitoetus vastab kõigile aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimustele. Toetuse andja on Kreeka riik ja sellest tuleneb selge eelis, kuna see teeb laenu täiesti intressivabaks. Abi otsesed saajad on kooperatiivid. Arvestades aga seda, et riigi eesmärk laenude andmisel oli suurendada Kreeka põllumajandustootjate sissetulekut, tõstes kunstlikult nende poolt kooperatiividele müüdava teravilja hinda, on abi kaudsed saajad põllumajandustootjad. Täidetud on ka valikulisuse tingimus, kuna abi saavad ainult need kooperatiivid ja lõppkokkuvõttes põllumajandustootjad, kes 2008. aastal Kreekas teravilja ostsid või tootsid. Intressitoetust anti kuni ministri 26. oktoobri 2010. aasta otsuse nr 2/21304/0025 jõustumiseni ja enne laenude tagasimaksmist, kui kehtestati, et laenu suhtes tuleb kohaldada sama intressimäära, mida iga finantsasutus kohaldab sama liiki laenude puhul.

(30) Mis puudutab konkurentsi moonutamise tingimust, siis viitab vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ([5]) konkurentsi võimalikule moonutamisele juba ainuüksi asjaolu, et ettevõtja konkurentsiolukord paraneb teistega võrreldes tänu talle antud majanduslikule eelisele, mida ta oma tavapärase majandustegevuse käigus ei saaks. Ettevõtjale antud abi mõjutab ilmselt nende liikmesriikide vahelist kaubandust, kus ettevõtja tegutseb ja mille turg on avatud ühendusesisesele kaubandusele ([6]). Peale selle puudub lävi või protsent, mille mittesaavutamise korral võib kinnitada, et liikmesriikidevahelist kaubandust ei kahjustata. See, et abisumma on suhteliselt vähetähtis või et abi saav ettevõtja on suhteliselt väike, ei välista iseenesest liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamise võimalust ([7]). Ühendusesisene teraviljakaubandus on suur. Seega võib arvata, et kõnealune meede mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(31) Eespool kirjeldatut arvesse võttes näib, et intressitoetuse puhul on kõik aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimused täidetud.

([4]) ELT C 16, 22.1.2009, lk 1. Teatist muudeti 2009. aasta oktoobris (ELT C 261, 31.10.2009).

([5]) Euroopa Kohtu 17. septembri 1980. aasta otsus kohtuasjas 730/79: *Philip Morris Holland BV* vs. *Euroopa Ühenduste Komisjon* (EKL 1980, lk 2671).

([6]) Vt eelkõige Euroopa Kohtu 13. juuli 1988. aasta otsus kohtuasjas 102/87: *Prantsuse Vabariik* vs. *Euroopa Ühenduste Komisjon* (EKL 1988, lk 4067).

([7]) Euroopa Kohtu 24. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-280/00: *Altmark Trans GmbH* (EKL 2003, lk I-7741, punkt 81).

IV.1.2. *Riigigarantii*

(32) Ministri 9. detsembri 2008. aasta otsusega nr 2/88675/0025 andis Kreeka valitsus kooperatiividele ATE pangalt saadud laenude jaoks garantii. Üldjuhul kohaldatakse garantiide suhtes aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud kriteeriume. Nagu märgitud komisjoni teatise (EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes) ([8]) (edaspidi „garantiide teatis") punktis 2.1, võivad riigi poolt vahetult antud garantiid tõepoolest kujutada endast riigiabi. Riigigarantii eelis on, et garantiiga seotud riski kannab riik. See riskivalmidus tuleks tavapäraselt hüvitada asjakohase preemiaga (garantiide teatise punkt 2.2). Kui riik loobub garantiipreemiast, siis on see eelise andmisega ettevõtjale samaaegselt riigi vahendite raiskamine. Seega antakse abi antud juhul riigi vahenditest. Garantiide teatises on veel täpsustatud, et isegi kui selgub, et riik ei tee ühtegi garantiiga seotud väljamakset, võib ikkagi olla tegemist riigiabiga.

(33) Garantii eelis põllumajanduskooperatiivide liitudele ja lõppkokkuvõttes põllumajandustootjatele on selge: laenuvõtjad ei pidanud vähemalt 30. märtsini 2011 (vt põhjendus 22) maksma garantiipreemiat, mida oleks tavaliselt tulnud vastava riski katmiseks maksta. Pealegi annab riigigarantii võrreldes olukorraga, kus seda ei oleks, laenuvõtjatele võimaluse saada finantsturgudel tavaliselt võimaldatavatest paremaid laenutingimusi. Garantiide teatise punktis 3.4 on loetletud kõik tingimused, mis peavad olema täidetud, et riigigarantii kava saaks lugeda riigiabiks. On selge, et hindamisel olev meede kõigile neile ei vasta. Nii näiteks on selle puhul täitmata vähemalt kaks tingimust: kõnealune garantii ei kata rohkem kui 80 % laenudest ja hindamisel olev kava ei ole suletud finantsraskustes laenuvõtjatele.

(34) Nagu põhjenduses 29 on osutatud, on abi otsesed saajad kooperatiivid. Arvestades aga seda, et Kreeka riigi eesmärk laenude andmisel oli suurendada Kreeka põllumajandustootjate sissetulekut, tõstes kunstlikult nende poolt kooperatiividele müüdava teravilja hinda, on abi kaudsed saajad põllumajandustootjad. Täidetud on ka valikulisuse tingimus, kuna abi said ainult need kooperatiivid ja lõppkokkuvõttes põllumajandustootjad, kes 2008. aastal Kreekas teravilja ostsid või tootsid.

(35) Sama kehtib „konkurentsi moonutamise" ja „kaubanduse mõjutamise" tingimuste kohta, millele on osutatud põhjenduses 30.

(36) Lisaks väitsid Kreeka ametiasutused, et laenulepinguga ette nähtud ning põllumajanduskooperatiivide liitude poolt riigile antud tagatis näitab, et tegemist ei ole riigiabiga. Kuid nagu komisjon märkis oma otsuses menetluse algatamise kohta, ei ole see nii järgmistel põhjustel: a) esiteks, kui kooperatiivid laene tagasi ei maksa, jääb riigi otsustada, kas ta kasutab talle vastavate lepingutega antud õigusi või mitte; b) teiseks näib, et kooperatiivide tagatised ei kata laenu kogusummat. Põhjus on selles, et hind, mida kooperatiivid maksavad põllumajandustootjatele nende teravilja eest (mis peaks tavalisel juhul olema võrdne laenu summadega), on turuhinnast kõrgem.

(37) Tuleb ka märkida, et ministri 26. oktoobri 2010. aasta otsusega nr 2/21304/0025 tühistati see tagatis. Nagu eespool põhjenduses 22 on märgitud, asendati see alates esimesest tagasimaksest, mis tuli teha 30. märtsil 2011, 2 % garantiipreemiaga. Oma 7. juuni 2011. aasta kirjas väitsid Kreeka ametiasutused, et vastavalt garantiide teatisele on garantiipreemia ohutu lahendus väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kes võivad rasketes oludes laenu tagasimaksmisega hätta jääda. See väide on põhjendustes 38, 39 ja 40 kirjeldatud põhjustel vastuvõetamatu.

(38) Esiteks kehtestati kõnealune „safe-harbour"-preemia alles 2010. aasta oktoobris ning ainult summadele, mis olid tagasi maksmata 2010. aasta septembri seisuga. Isegi kui nõustuda sellega, et see preemia võtab kõnealuselt meetmelt kõik riigiabi tunnused, kujutaks riigigarantii endast selle ajani ikkagi riigiabi.

(39) Teiseks on ministri 26. oktoobri 2010. aasta otsuses nr 2/21304/0025 sätestatud, et kooperatiivid *võivad*, kuid *ei ole kohustatud* asjakohast sätet kasutama (vt põhjendus 22). Selle kohta märkisid Kreeka ametiasutused, et tegelikult pidid laenuvõtjad kõnealust sätet kasutama, sest kui nad ei oleks laenu 30. septembriks 2009 tagasi maksnud, oleks riik vastavalt laenulepingu artiklile 13 pidanud laenu tagasi maksma kolme kuu jooksul ja oleks omakorda nende suhtes rakendanud halduslikke jõustamismeetmeid. Ka see argument ei ole vastuvõetav: kui riik võlgnetavad summad tagasi maksab, ei ole kindel, et ta nõuab need sisse algselt võlgnikult – ta võib alati otsustada seda mitte teha.

(40) Lõpuks on ilmne, et kõnealune 2 % garantiipreemia ei kujuta iseenesest tunnust, mis vastavalt garantiide teatisele tõestaks, et tegemist ei ole riigiabiga, nagu väidavad Kreeka ametiasutused. Isegi kui nõustuda sellega, et kõik kõnealuse abi saajad olid väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, nagu väidavad Kreeka ametiasutused, oleks kohaldatav garantiide teatise punkt 3.5. Selles on selgitatud, et selleks, et garantiid, mis on antud sellise kava

([8]) ELT C 155, 20.6.2008, lk 10.

alusel, mis näeb ette ühekordse garantiipreemia, ei saaks käsitada riigiabina, peavad olema täidetud kõik ülejäänud punkti 3.4 alapunktides a, b, c, e, f ja g sätestatud tingimused. Nagu juba põhjenduses 33 selgitatud, ei ole need tingimused käesoleval juhul täidetud: kõnealune garantii katab rohkem kui 80 % laenudest ja hindamisel olev kava ei ole suletud finantsraskustes laenusaajatele.

(41) Eespool kirjeldatut arvesse võttes on laenudele antud riigigarantii puhul täidetud kõik aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimused.

IV.2. **Abi kokkusobivus**

IV.2.1. *Üldised märkused*

(42) Aluslepingu artikli 107 lõikes 1 on sätestatud mõned erandid, mis on lubatud üldisest põhimõttest, et riigiabi on siseturuga kokkusobimatu. Mõned neist eranditest käesoleval juhul selgelt ei kehti, näiteks artikli 107 lõikes 2 sätestatud erandid, mis hõlmavad sotsiaalabi, loodusõnnetuste tekitatud kahju korvamiseks antavat abi ja Saksamaa taasühinemisega seoses antavat abi.

(43) Sama kehtib artikli 107 lõike 3 punktides a, b ja d sätestatud erandite kohta, kuna kõnealust abi ei ole antud majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus, ega üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks.

(44) Seega saab käesoleval juhul kohaldatav olla ainult artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud erand, mille kohaselt võib siseturuga kokkusobivaks pidada abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Et see erand oleks kohaldatav, peab riigiabi vastama liidu riigiabieeskirjadele. Põllumajandussektoris on need eeskirjad sätestatud ühenduse suunistes riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 ([9]) (edaspidi „põllumajanduse suunised").

(45) Komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt oli kõnealuse meetme eesmärk lahendada olukord, mis oli põhjustatud Kreekas 2008. aastal tekkinud teravilja ületootmise tõttu. Kreeka ametiasutused tunnistavad oma 19. märtsi 2010. aasta kirjas konkreetselt, et meetme üks eesmärk oli „tagada tootjatele minimaalne sissetulek".

(46) Lisaks näib, et kuna laene kogusummas 150 miljonit eurot anti selleks, et põllumajanduskooperatiivide liidud saaksid osta oma liikmete teravilja (ministri 9. detsembri 2008. aasta otsus nr 8264), on abi antud vastavalt toodetud kogustele.

(47) Sellist liiki abi, mida Kreekas anti, põllumajanduse suunised ega muud teemakohased liidu eeskirjad ei käsitle, mida Kreeka ametiasutused ei väidagi. Seega näib tegemist olevat tegevusabiga, millega püüti kunstlikult teravilja hindu tõstes suurendada põllumajandustootjate sissetulekut. Sellised meetmed on liidu riigiabieeskirjadega rangelt keelatud.

(48) Tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale moonutab tegevusabi – see tähendab abi, mille eesmärk on katta kulud, mida ettevõtja peaks tavaolukorras oma majandustegevuseks tegema – põhimõtteliselt konkurentsi, sest ühelt poolt ei aita see kaasa ühegi majandussektori arengule ja teiselt poolt annab abisaajale kunstlikku rahalist abi, mis moonutab pikaajaliselt konkurentsi ja kahjustab kaubandust määral, mis on vastuolus ühiste huvidega.

(49) Euroopa Liidu põllumajandustoodete turud on ühise turukorraldusega põhjalikult reguleeritud. Ühise turukorralduse üks ülesanne on tagada Euroopa Liidus asjaomases sektoris ettevõtjate vahel õiglane konkurents. Turutoetusmeetmed, nagu Kreeka neid rakendas ja rahastas, on arvatavasti vastuolus ühise teraviljaturu korralduse eesmärkidega ning häirivad tõsiselt selle toimimist.

(50) Nagu Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud, ([10]) võib igasugune liikmesriigi sekkumine turumehhanismidesse, kui sekkumisliik ei ole liidu eeskirjadega otseselt ette nähtud, takistada ühise turukorralduse toimimist ja anda põhjendamatuid eeliseid teatavatele majanduslikele rühmadele liidus. Konkreetsemalt on Euroopa Kohus ühes oma hiljutises otsuses ([11]) meenutanud, et ühise turukorraldusega sektorites, eelkõige kui see korraldus rajaneb ühtsel hinnasüsteemil, ei saa liikmesriigid enam sekkuda ühepoolsete riiklike meetmetega selliste hindade kujunemisse, mis on tootmisetappide kaupa reguleeritud ühise korraldusega.

([9]) ELT C 319, 27.12.2006, lk 1.

([10]) Vt nt Euroopa Kohtu 29. novembri 1978. aasta otsus kohtuasjas 83/78: *Pigs Marketing Board* vs. *Redmond* (EKL 1978, lk 2347, punkt 60).

([11]) Euroopa Kohtu 26. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-280/03: *Kuipers* (EKL 2005, lk I-4255, punktid 42, 49 ja 53).

(51) Tuleb märkida, et liikmesriikide sellised hinnatoetusmehhanismid kahjustavad ühist hinnakujundussüsteemi ja üldisemalt liidu ühist turukorraldust reguleerivate eeskirjadega loodud mehhanismide eesmärki, isegi kui nende eesmärk on toetada põllumajandustootjate sissetulekut.

(52) Lõpetuseks kaalus komisjon ka seda, kas kõnealust abi saaks siseturuga kokkusobivaks lugeda komisjoni teatise „Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta" ([12]) alusel. Kuid isegi kui abisaaja oli abi andmise ajal kõnealuste suuniste punkti 2 tähenduses raskustes olev äriühing (mis ei ole selge), ei ole Kreeka ametiasutused esitanud ühtki tõendit selle kohta, et ükski suunistes sätestatud tingimus, mis õigustaks abi andmist konkreetsele abisaajale, oleks käesoleval juhul täidetud.

IV.2.2. *Ajutine raamistik*

(53) Abi andmise põhjendamisel viitavad Kreeka ametiasutused majanduskriisile ja rahastamise kättesaamatusele kooperatiivide jaoks. 2009. aastal võttis komisjon finantskriisi tõsidust mõistes vastu „ajutise raamistiku", ([13]) millega tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks abi põllumajandustoodete esmatootjate puhul summas kuni 15 000 eurot.

(54) Oma 21. jaanuari 2011. aasta kirjas väitsid Kreeka ametiasutused, et ajutise raamistiku sätted hõlmavad nii intressitoetust kui ka riigigarantiid. Täpsemalt väitsid nad, et kõnealused laenud anti 2008. ja 2009. aasta majandus- ja finantskriisi ajal ning olid mõeldud selle kriisiga toimetulekuks. Nad lisasid, et kuna laenude lõppsaajaid (kooperatiivide liikmeid) oli väga palju, oli intressivaba laenu kasu iga laenusaaja jaoks nii väike, et seda ei saanud pidada moonutusi tekitavaks. Lisaks väitsid Kreeka ametiasutused, et vastavalt ajutise raamistiku artiklile 7 kohaldatakse selle sätteid ka teatamata riigiabikavade suhtes.

(55) Komisjon ei saa Kreeka ametiasutuste väidetega nõustuda ja on seisukohal, et ajutise raamistiku sätted ei ole käesoleval juhul kohaldatavad. Esiteks laiendati ajutise raamistiku kohaldamisala põllumajandustoodete esmatootjatele alles 31. oktoobril 2009 ([14]). Seega ei saa ajutise raamistiku alla kuuluda enne seda laiendamist heaks kiidetud riigiabikavad. Käesoleval juhul on ministri 8. detsembri 2008. aasta otsuse nr 56700/B.3033 artikliga 1 ette nähtud, et intressitoetust kohaldatakse laenude suhtes, mis on antud või antakse 2008. aastal. Seega olid kõnealused laenud ja ka riigiabi antud enne 31. oktoobrit 2009.

(56) Teiseks juhib komisjon tähelepanu asjaolule, et kõnealused meetmed ei vasta ajutises raamistikus sätestatud tingimusele, et selleks, et sedalaadi abi saaks pidada siseturuga kokkusobivaks, peab see olema antud kogu põllumajandussektorile ja mitte ainult ühele tootesektorile, nagu käesoleval juhul teraviljasektor.

V. **JÄRELDUS**

(57) Komisjon on seisukohal, et Kreeka on kõnealust abikava rakendanud vastuolus aluslepingu artikli 108 lõikega 3. Kuna see abi on siseturuga kokkusobimatu, peab Kreeka selle andmise lõpetama ja selle saajatelt tagasi nõudma.

(58) Kõnealuse kava alusel antud üksikabi ei loeta abiks siis, kui see vastas andmise ajal tingimustele, mis on ette nähtud nõukogu 7. mai 1998. aasta määruse (EÜ) nr 994/98 (milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes) ([15]) artikli 2 kohaselt vastu võetud ja abi andmise ajal kehtinud määruses.

(59) Üksikabi, mis on antud kõnealuse abikava alusel, mis abi andmise ajal vastas tingimustele, mis on ette nähtud määruse (EÜ) nr 994/98 artikliga 1, või mis tahes muu heaks kiidetud abikava alusel, on siseturuga kokkusobivad seda liiki abi maksimaalse osatähtsuse ulatuses,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kreeka ministri 8. detsembri 2008. aasta otsusega nr 56700/B.3033 ja 9. veebruari 2008. aasta otsusega nr 2/88675/0025 Kreeka teraviljatootjatele ja põllumajanduskooperatiivide liitudele kehtestatud abikava Kreeka riigigarantii ja intressitoetusega laenu kujul on riigiabi. Kreeka on seda riigiabi andnud vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikega 3 ja see on siseturuga kokkusobimatu.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud kava alusel antud üksikabi ei loeta riigiabiks siis, kui see vastas andmise ajal tingimustele, mis on ette nähtud määruse (EÜ) nr 994/98 artikli 2 kohaselt vastu võetud ja abi andmise ajal kehtinud määruses.

([12]) ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.
([13]) Vt joonealune märkus 4.
([14]) Vt teatis ajutise raamistiku muutmise kohta (ELT C 261, 31.10.2009, lk 2).
([15]) EÜT L 142, 14.5.1998, lk 1.

Artikkel 3

Üksikabi, mis on antud artiklis 1 osutatud abikava alusel, mis abi andmise ajal vastas tingimustele, mis on ette nähtud määruse (EÜ) nr 994/98 artikliga 1, või mis tahes muu heaks kiidetud abikava alusel, on siseturuga kokkusobivad seda liiki abi maksimaalse osatähtsuse ulatuses.

Artikkel 4

1. Kreeka nõuab artiklis 1 osutatud abikava alusel antud siseturuga kokkusobimatu abi saajatelt tagasi.

2. Tagasinõutavatelt summadelt arvestatakse intressi, mida arvutatakse alates kuupäevast, mil abi anti abisaajate käsutusse, kuni nende tegeliku tagasisaamise kuupäevani.

3. Intress arvutatakse liitintressina vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 ([16]) V peatükile.

4. Kreeka peab tühistama kõik välja maksmata maksed seoses artiklis 1 osutatud abikavaga alates käesoleva otsuse teatavaks tegemise kuupäevast.

Artikkel 5

1. Artiklis 1 nimetatud abi tuleb tagastada kohe ja kogu ulatuses.

2. Kreeka peab tagama, et käesolev otsus rakendatakse nelja kuu jooksul alates selle teatavaks tegemise kuupäevast.

Artikkel 6

1. Kahe kuu jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemise kuupäevast esitab Kreeka komisjonile järgmise teabe:

a) nimekiri artiklis 1 osutatud abikava alusel antud abi saajatest koos igaühele antud abisummadega;

b) abisaajalt tagasi nõutav summa (põhiosa ja intressid);

c) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud või kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus;

d) dokumendid, mis tõendavad, et abisaajatele on antud korraldus abi tagasi maksta.

2. Kreeka teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmetega seotud edusammudest, kuni kogu artiklis 1 osutatud abi on tagasi makstud. Ta esitab komisjoni taotluse korral viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete kohta. Ta peab edastama ka üksikasjaliku teabe abisaajalt juba tagasi saadud abi ja intresside kohta.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud Kreeka Vabariigile.

Brüssel, 25. jaanuar 2012

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Dacian CIOLOŞ

([16]) ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.